

บทความพิเศษ

พยาบาลดีเด่นผู้นำในการพัฒนาวิชาชีพ

ดร. กรรณิการ์ สุวรรณโคต*

Suwonnakote, K.

The outstanding nurse leader in professional development.

Thai Journal of Nursing, 62 (2), 69-71, 2013.

Key Words: Nurse Leader, Professional Development.

เป็นที่ยอมรับว่าผู้นำมีความสำคัญต่อองค์กรในการนำสมาชิกขององค์กรให้ปฏิบัติภารกิจให้สำเร็จตามเป้าหมายที่ต้องการได้ การนำในองค์กร เป็น 1 ใน 7 หมวดในเกณฑ์ของรางวัลคุณภาพแห่งชาติเพื่อองค์กรที่เป็นเลิศ (สำนักงานรางวัลคุณภาพแห่งชาติ, 2555) ผู้นำในการพัฒนาวิชาชีพ เป็นผู้ที่สามารถกระทำให้เกิดผลในสิ่งที่ดี ที่เป็นประโยชน์ต่อวิชาชีพของตน ทะนุบำรุงวิชาชีพให้คงอยู่ และนำความเจริญก้าวหน้ามาสู่ วิชาชีพได้อย่างยั่งยืน อีกทั้งเป็นแบบอย่างที่ดีให้สมาชิกผู้อื่นเกิดแรงบันดาลใจได้ปฏิบัติตาม ในวิชาชีพการพยาบาล มีโอกาสพบความเป็นผู้นำในพยาบาลทุกคนได้ ทั้งในผู้อยู่ในตำแหน่งผู้บริหารที่จำเป็นต้องเป็นผู้นำที่ดี และในผู้ปฏิบัติงานที่อยู่ในฝ่ายบริการพยาบาลอันได้แก่ พยาบาลระดับปฏิบัติการทั่วไปและระดับปฏิบัติการเฉพาะทาง และฝ่ายการศึกษา อันได้แก่ อาจารย์พยาบาล หากสามารถกระทำบทบาทของผู้นำได้อย่างสมบูรณ์

สมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทยในพระราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี และสภาการพยาบาล เป็นองค์กรวิชาชีพในระดับชาติและระดับนานาชาติของพยาบาลในประเทศไทย โดยสมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทยฯ ได้รับการจดทะเบียนตามพระราชบัญญัติสมาคม เมื่อวันที่ 6 พฤษภาคม พ.ศ. 2470 ซึ่งถือเป็นวันกำเนิดของสมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทยฯ และได้เข้าเป็นสมาชิกของสภาพยาบาลนานาชาติ (International Council of Nurses: ICN) ในปี 2504 (สมจิตต์ กาญจนะโกคิน, 2530) ทำให้ได้มีโอกาสขยายบทบาทร่วมกิจกรรมสู่ระดับนานาชาติกับพยาบาลทั่วโลก ส่วนสภาการพยาบาลซึ่งมีสถานภาพเป็นนิติบุคคล ได้รับการจัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2528 เมื่อได้มีการตราพระราชบัญญัติวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ พ.ศ. 2528 อุดม สุภาไตร (2530) ได้เขียนไว้ว่า “องค์กรทั้งสองนี้จะมีบทบาทหน้าที่ที่อำนวยการประโยชน์ต่อสมาชิก ต่อวิชาชีพ และที่สำคัญก็คือจะเป็นผลดีต่อประชาชนผู้รับบริการและต่อสังคมส่วนรวม...สมาชิกพยาบาลทั้งหลายต้องช่วยกันจรรโลง ส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรทั้งสองมีความเข้มแข็ง...วิชาชีพการพยาบาลก็จะเป็นที่ยอมรับนับถือของสังคมและเจริญก้าวหน้าต่อไปโดยไม่หยุดยั้ง”

*ข้าราชการบำนาญ มหาวิทยาลัยมหิดล

การได้เข้าร่วมทำงานในองค์กรวิชาชีพการพยาบาลถือเป็นโอกาสสำคัญในชีวิตที่ได้กระทำกิจกรรมที่ส่งผลกระทบต่อในวงกว้างต่อการพัฒนาวิชาชีพในระดับชาติและนานาชาติร่วมกับพยาบาลรุ่นพี่รุ่นน้องต่างวัยเป็นที่มาจากหลากหลายสถาบันทั่วประเทศที่เป็นผู้ซึ่งเปี่ยมไปด้วยความรู้ และประสบการณ์ อีกทั้งมีจิตอาสาที่มุ่งมั่นสุดความสามารถแห่งการพัฒนาวิชาชีพเดียวกันด้วยความรักและศรัทธาในวิชาชีพการพยาบาล เกิดกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้หล่อหลอมการเป็นผู้นำด้วยประสบการณ์จริงไปตามธรรมชาติและวัฒนธรรมแห่งการสืบทอดแนวคิด เจตนารมณ์และแนวร่วมในการปฏิบัติเพื่อวิชาชีพได้อย่างต่อเนื่อง ความเข้มแข็งและประสิทธิภาพขององค์กรมีผลต่อการคงอยู่รอดและความเจริญก้าวหน้าของวิชาชีพการพยาบาลที่เกิดจากศูนย์รวมแห่งพลังความร่วมมือร่วมใจของสมาชิกพยาบาลที่ได้ทุ่มเททะนุบำรุงให้วิชาชีพได้คงอยู่ เติบโตและเจริญก้าวหน้าสืบทอดสู่รุ่นลูกหลานต่อไป

ใน พ.ศ. 2538 เป็นปีแห่งการเฉลิมฉลอง 100 ปี การพยาบาลไทย สมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทย ได้จัดให้มีรางวัลเกียรติคุณพยาบาลดีเด่นผู้นำในการพัฒนาวิชาชีพขึ้นเป็นครั้งแรก นายกสมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทยฯ จินตนา ยูนิพันธุ์ (2555) ได้ระบุว่า”เป็นโอกาสสำคัญในการคัดเลือกผู้นำในวิชาชีพที่ได้อุทิศตนทำงานให้กับสมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทยฯ และองค์กรวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง มีผลงานเป็นที่ประจักษ์เพื่อเชิดชูเกียรติต่อท่านเหล่านั้น เป็นการแสดงกตเวทิตาในความเสียสละเพื่อส่วนรวมและวิชาชีพ ทั้งยังเป็นตัวอย่างแก่ผู้ประกอบการวิชาชีพที่ยังเยาว์วัยได้เรียนรู้และเป็นแบบอย่าง” ทุกท่านได้รับพระกรุณาธิคุณจากสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ และต่อมาจากพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าโสมสวลี พระวรราชาทินัดดามาตุ ซึ่งเสด็จเป็นองค์ประธานในพิธีเปิดการประชุมพยาบาลแห่งชาติ ได้ทรงพระราชทานและประทานเข็มกลัดทองคำเครื่องหมายสมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทยฯ

ในการประชุมพยาบาลแห่งชาติ ตั้งแต่ ครั้งที่ 10 พ.ศ. 2538 ถึงครั้งที่ 14 พ.ศ. 2555 ได้มีพยาบาลผู้ได้รับรางวัลเกียรติคุณพยาบาลดีเด่นผู้นำในการพัฒนาวิชาชีพไปแล้ว จำนวน 64 ท่าน ดังนี้

1. นางเดือนเพ็ญ ชาดิกานนท์	2. รองศาสตราจารย์ ดร. วิเชียร ทวีลาภ
3. คุณอุดม สุภาไตร	4. นางสมจิตต์ กาญจนะโกคิน
5. พลตรีหญิง คุณหญิงอัสนีย์ เสาวภาพ	6. รองศาสตราจารย์ ดร. ทศนา บุญทอง
7. นางอัสพร ทัพนันท์	8. หม่อมธาดา ชุนศึก เม้งราย
9. นางชัชวีร์ ลิ้มทจิตต์	10. นางสมรวย สุขพิศาล ณ บางช้าง
11. นางสาวประยงค์ อรัญยานนท์	12. รองศาสตราจารย์ละออ หุตางกูร
13. นางสาวละม่อม ศรีจันทร์พานธุ์	14. รองศาสตราจารย์ปราณีต สวัสดิ์รักษา
15. รองศาสตราจารย์สายหยุด นิยมวิภาต	16. นางสาวลินี นวะมะรัตน์
17. นางผกา เศรษฐจันทร	18. ดร. วรณวิไล จันทราภา
19. รองศาสตราจารย์ ดร. ประภา ลิ้มประสูต	20. นางสาวบุญประคอง บัตรพรธนะ
21. นางสาวจรรุวรรณ เสวกวรรณ	22. รองศาสตราจารย์ สมพันธ์ วิทยชีระนันท์
23. รองศาสตราจารย์เพ็ญศรี ระเบียบ	24. รองศาสตราจารย์ ดร. จินตนา ยูนิพันธุ์
25. นางเบญจา รัตนากร	26. อาจารย์ปริญ โภมารทัต
27. รองศาสตราจารย์อุดมรัตน์ สงวนศิริธรรม	28. อาจารย์อังคณา เหมินทร์

29. ท่านผู้หญิงประไพ ศิวะโกเศศ	30. ท่านผู้หญิงประเทือง คชภักดี
31. นางเฉลียว ปฏิเวทย์วิเศษฐ์	32. นางผูกจิตร มงคลสมัย
33. นางสาวประถัมภ์ ทรงธนศักดิ์	34. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ปาหนัน บุญหลง
35. นาวาเอกหญิงขวัญเรือน สงวนเชื้อ	36. ผู้ช่วยศาสตราจารย์นพรัตน์ ผลาพิบูลย์
37. คุณหญิงกานดา จิตะฐาน	38. นางจุฑามาศ พุทธิพิทักษ์
39. นางจำเนียร สิงห์กุล	40. นางสาวรัตนภรณ์ โกมลปานิก
41. นางกมลทิพย์ หิตะนันท์	42. ศาสตราจารย์เกียรติคุณ ดร. วิจิตร ศรีสุพรรณ
43. นางสาวลัดดาวัลย์ เทพหัสดิน ณ อยุธยา	44. ศาสตราจารย์เกียรติคุณ ดร. สมจิต หนูเจริญกุล
45. รองศาสตราจารย์ ดร. ปิยะรัตน์ นิลอภัยก	46. ผู้ช่วยศาสตราจารย์อังคณา สรียาภรณ์
47. นางลดาวัลย์ รวมเมฆ	48. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุนทราวดี เขียวพิเชฐ
49. นางสาวปิ่นประภา อัฐสุวรรณ	50. นางอภิญา อินทรกำแหง
51. นางจันทิรา ภาวิไล	52. รองศาสตราจารย์อุบล นวัตกรรม
53. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. รัชตะวรรณ โอฬาริยกุล	54. รองศาสตราจารย์สุภาณี อ่อนชื่นจิตร์
55. รองศาสตราจารย์ ดร. ดรุณี รุจกรกานต์	56. ดร. เบญจวรรณ ทิมสุวรรณ
57. นางอารีย์ พฤษชาษา	58. รองศาสตราจารย์ ดร. พวงรัตน์ บุญญานุกัษ
59. นางมาริษา สมบัติบุรณ์	60. รองศาสตราจารย์สุภาณี เสนาดิสัย
61. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กวรรณิการ์ สุวรรณโคต	62. ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุลีพร เขาวนเมธากิจ
63. พลเรือตรีหญิงศิริกาญจน์ เผือกเทศ	64. พลตำรวจตรีหญิงยุพิน เนียมแสง

การที่สมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทยฯ ได้เริ่มให้มีรางวัลเกียรติคุณพยาบาลดีเด่นผู้นำในการพัฒนาวิชาชีพนี้ เป็นเพียงการเริ่มต้น การตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นที่จะต้องมีการพัฒนาวิชาชีพ อื่นทั้งการพัฒนา ผู้นำให้มีมากขึ้นจึงได้มีการจัดให้มีการฝึกอบรมในหลักสูตรผู้บริหารทางการพยาบาลเพื่อเพิ่มศักยภาพขององค์กรซึ่งมีการพัฒนาภาวะผู้นำเป็นระยะ การสรรหาพยาบาลดีเด่นผู้นำในการพัฒนาวิชาชีพนี้จะได้ทำเป็นประเพณีสืบเนื่องต่อไป ทุกๆ 4 ปีที่มีการจัดประชุมพยาบาลแห่งชาติ

เอกสารอ้างอิง

- จินตนา ยูนิพันธุ์. (2555). รางวัลเกียรติคุณพยาบาลดีเด่นผู้นำในการพัฒนาวิชาชีพ ใน สมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทย. *สูจิบัตรการประชุมพยาบาลแห่งชาติ ครั้งที่ 14 เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในปี่มหามงคล เฉลิมพระชนมพรรษา 7 รอบ 5 ธันวาคม 2554 เรื่องคุณภาพและการเข้าถึงบริการสุขภาพ: ภารกิจของพยาบาล.* (หน้า 51-94). กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- สำนักงานรางวัลคุณภาพแห่งชาติ. (2555). *เกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติปี 2555-2556.* กรุงเทพฯ: พงษ์วินการพิมพ์.
- สมจิตต์ กาญจนะโกคิน. (2530). ประวัติและวิวัฒนาการของสมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทยฯ ใน สมาคมพยาบาล แห่งประเทศไทย. *อนุสรณ์ ๖๐ ปี* (หน้า 1-10). กรุงเทพฯ: กุศลสยามการพิมพ์.
- อุดม สุภาไตร. (2530). ความสัมพันธ์ระหว่างสมาคมพยาบาลกับสภาการพยาบาล ใน สมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทย. *อนุสรณ์ ๖๐ ปี* (หน้า 119-126). กรุงเทพฯ: กุศลสยามการพิมพ์.